

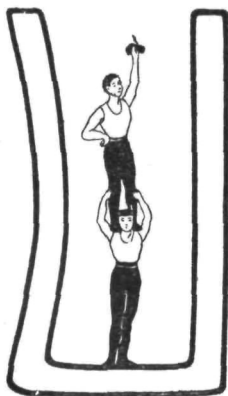
PRILOGA ZVONČKU

F. E.:

Andrej baron Čehovin.

Ob šestdesetletnici njegove smrti.

Hvalimo sloveče može!
Sv. pismo.

bojnem hrumu je dne 10. septembra t. l. minilo šestdeset let, kar je v Badnu pri Dunaju umrl slaven slovenski junak Andrej baron Čehovin. Ta mož zasluži, da se ga ob šestdesetletnici njegove smrti spomnimo; zato naj mu tudi »Zvonček« pokloni nekaj vrstic!

I.

V vasi Branici ob primorsko - kranjski meji blizu prijaznega trga Vipave se je dne 26. avgusta leta 1810 rodil naš slaven junak Andrej Čehovin.

Oče Marko in Marija Čehovin sta imela sedmero otrok, tri dečke in štiri deklice. Tretjerojeni sin je bil naš »Drejšček« — tako so ga namreč imenovali doma.

Meseca novembra l. 1822. ga je dal oče v šolo v Postojno, ki jo je dovršil. Po končani ljudski šoli je vstopil Andrej l. 1827. v prvi razred gimnazije v Gorici. V začetku je na latinski šoli napredoval, a kmalu je izgubil veselje do učenja. Fantu so rojili bolj vojaki po glavi nego — latinščina, tako da je že drugo latinsko šolo moral zaradi slabega napredka — ponavljati. Tretji gimnazijski razred je izvršil l. 1830. v Novem mestu, četrty razred pa l. 1831. v Ljubljani, a samo prvo polletje.

Čehovinu je veselje do vojaškega stanu raslo dan za dnevom. Vedno mu je nekaj pravilo v srcu, da je poklican za vojaka! Zato bi bil kar najhitreje rad vstopil k vojakom. In tedaj l. 1831. — v 21. letu starosti — se mu je izpolnila najbolj vroča želja, zakaj vzeli so ga k vojakom!

Andrej Čehovin je bil res vesel; čutil se je srečnega. Njegova želja, ki jo je gojil že v mladosti, se mu je izpolnila.

Sprejet je bil k topničarjem k takratnemu 4. artilerijskemu polku kot podtopničar; stopil je v stotniško šolo in že l. 1832. bil imenovan za nadtopničarja. Po dovršeni stotniški šoli so ga imenovali za prvega mojstra. Nato so ga poslali v polkovno šolo, da bi se izučil za podčastnika. Tudi tu se je z velikim veseljem učil prav pridno. Zavaljo njegove izredne pridnosti so ga predstojniki imenovali dne 11. aprila l. 1835. za bombardirja. To je bila za njega velika čast. Sedaj je šel v bombardirsko šolo, kjer se je izobraževal sedem let. Dne 21. aprila l. 1841. je bil povišan v ognarja, a že dne 11. junija l. 1847. v nadognarja.

II.

Iskrena želja Andreja Čehovina, da kdaj nastane vojna, se je tudi kmalu izpolnila.

Leto 1848. je prihrumelo. Upori in nemiri so se dvignili po vsej Evropi. Tudi naša država se je morala boriti, zlasti na Ogrskem in Laškem. In ravno v teh bojih — v Italiji — se je izkazal Čehovin s svojimi junaškimi dejanji ter se pospel do vrhunca vojaške slave!

Že koncem maja istega leta se mu je ponudila zaželeni prilika, da je pokazal, kaj premore pogum in hrabrost slovenskega vojaka.

Dne 29. istega meseca plane Čehovin pri Montanari nad Lahe z dvema havbicama ter začne močno streljati na toskansko topovje, ki je bilo razpostavljeno na mantovski cesti. Pogumno je streljal na sovražnika toliko časa, da so umolkneli sovražni topovi. Kmalu nato so se prikazali na levi strani ceste trije topovi, ki je mislil z njimi sovražnik streljati proti našim. Ko je Čehovin opazil, kaj nameravajo Italijani, je začel na sovražne topove tako krepko in neutrudno streljati, da so Lahi zopet utihnil. Nastala je v nasprotnem taboru zmešnjava in — sovražnik jo je popihal; naši so mu pa uplenili več topov, voz s smodnikom, mnogo konj in orožja; vrhutega je bilo ujetih še mnogo Italijanov. Za to izvršeno junaštvo je dobil Čehovin veliko srebrno svetinjo za hrabrost.

Dne 25. aprila istega leta je imel Čehovin zopet priliko potisniti sovražnika nazaj. Zgodilo se je to pri Somakampanji. Ker je bilo sovražnikov več kakor naših, se je naša brigada nahajala v veliki stiski. Vkljub temu se spusti Čehovin na sovražnika. Italijani so imeli dvakrat toliko topov kakor naši. Že so Lahi prodirali boljinbolj; a našega junaka to ni prestrašilo, ampak začel je streljati na Lahe tako pogumno, da jih je potisnil nazaj; tedaj je izgubil sovražnik mnogo mož in začel se je zopet umikati, dokler ni bil uničen. Čehovin je bil sedaj za to izredno hrabrost odlikovan z veliko zlato svetinjo, ki mu jo je na prsi pripel sam maršal Radecki. Zraven tega je bil povišan v častnika. Izpolnila se mu je želja, ki jo je gojil že izza otroških let!

Leta 1849. se je zopet začela vojna. Čehovin si je v tej vojni pridobil novih lovorik, posebno pa v bitki pri Novari, dne 23. marca, ki je iz avstrijske zgodovine vsakemu znana.

Ko se je pričela vojna, je dobil Čehovin povelje od feldcajgmaistra barona d' Aspreja, naj gre s polovico baterije na desno stran olengske ceste na pomoč vojščakom. Čehovin se spusti preko polja s svojimi topovi. Lahki so imeli šestnajst topov ter so streljali neprestano na naše. Čehovin premaga vse ovire ter začne sedaj tako uspešno streljati na sovražnika, da jim kmalu razdene tri topove. A tudi Italijanom se posreči razušiti en naš top, ubiti enega moža ter raniti tri može in pet konj. Čehovin spozna nevarnost. Dadó mu povelje, naj se umakne; Čehovin — akoravno vedno zvest in pokoren vojak — ni slušal temu povelju. V tem nevarnem trenutku se vrže naš hrabri junak z ostalima mu topovoma na sovražnika in začne tako močno in neprenehoma streljati, da se razkropita dve gruči laških vojakov; zraven tega pa je ubitih in ranjenih več sovražnih vojakov. S tem je Čehovin preprečil, da niso laški pešci mogli izvršiti naskoka na naše vojake. Toda laški topničarji niso počivali, huje in huje so streljali na hrabrega moža. Razušijo mu še en top in ranijo konja in dva vojaka. In sedaj se je naš pogumni in srčni junak branil sovražniku z enim samim topom, medtem ko jih je imel sovražnik dvanajst. Upiral se je, dokler niso prišli na pomoč cesarski strelci in premagali sovražnika.

Ta Čehovinov čin je — kakor se je izrazil ob tej priliki d' Aspre — eno najbolj občudovanja vrednih dejanj, kar jih je sploh videl pri artileriji. In za ta velik čin je dobil Čehovin največje vojaško odlikovanje: Marije Terezije red, ustanovljen po cesarici Mariji Tereziji; vrhutega pa je poleg plače prejemal letno 12.000 K.

Križec je od c. kr. vojnega ministrstva prejel dne 13. julija l. 1849. Meseca novembra istega leta pa je postal Čehovin nadporočnik ter bil premeščen k 2. topniškemu polku. Leta 1850. pa je bil na svojo prošnjo po pravilih reda Marije Terezije povzdignjen v baronski stan.

Dne 16. decembra l. 1852. je bil povišan ter postal konjeniški stotnik pri 1. ulanskem polku; naš cesar mu je daroval krasnega konja ter ulansko uniformo. Prsi Čehovinove je dičilo šest svetinj!

III.

Andrej baron Čehovin je bil mož precej velike, a vitke postave; bil je rumenolas in obrtitih lic. Oženjen ni bil.

Baron Čehovin je umrl veliko prerano, v najlepši moški dobi, izpolnivi komaj 45. leto. Pobrala ga je kolera v Badnu pri Dunaju, kjer se je zdravil. Slavni junak je izdihnil plemenito, cesarju in domovini vdano dušo dne 10. septembra leta 1855. malo pred 5. uro zvečer. Kmalu se je kakor blisk po vsej Avstriji razširila novica: »Stotnika barona Andreja Čehovina ni več! Mrtev je slavni junak avstrijski!«

Leta 1886. je c. kr. vojno ministrstvo postavilo odličnemu junaku ob vhodu na novo badensko pokopališče nagrobni spomenik,

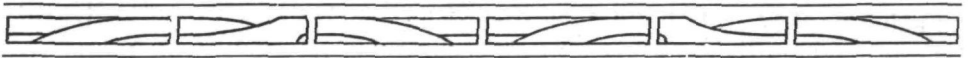

Andrej baron Čehovin

Dne 14. avgusta leta 1898. pa so mu rojaki postavili pred njegovo rojstno hišo velik spomenik, ki je nekaj nad 5 metrov visok ter je stal 5000 K. Načrt spomenikov je napravil stavbenik Slovenec Makso Fabiani.

*
* *

Tako sem ti, dragi čitatelj, podal skromno sliko življenja slavnega avstrijskega Slovenca, ki se je — kakor Jurij Vega — pospel od pluga do krone.

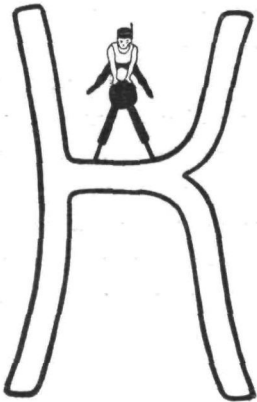
CVETINOMIRSKI:

Razbojniki.

(Venec resničnih zgodb.)

(Konec.)

III.

rožila je med ljudmi vest, da so bili napravili razbojniki tudi onostran Magelnika, na pri-sojni, žlahtno vino rodeči šentjanški strani velikansko hudobijo. To-le namreč: Vrh ne-kega vinorodnega hribčka so zavohali, da je v zidanici mnogo polnih sodov, v katerih dremlje kakor zakleta kraljična sladki vin-ski sok, žlahtni, vsem Dolenjcem znani šent-janževce. Občutili so žejo — Bog jim grehe odpusti, zakaj šentjanževca razbojniki res niso bili vredni; meni nič, tebi nič so ulomili v zidanico in izpraznili sodček najboljšega;

navsezadnje so si izmislili pa še prav čudno šalo: bolj iz razposajenosti in iz hudobije kakor iz pijanosti so zavalili dva polna soda po hribčku na-vzdol v dolino, da sta se razbila, in se je vino razlilo po tleh...

Pri nas na Jagnjenici so bili razbojniki s svojimi obiski bolj skromni kakor gor v Svibnu. To pa zato, ker pri nas v dolini ni takih host kakor gor v hribih. Toda vkljub temu smo se razbojnikov tudi v dolini grozno bali. Naš sosedov sin, Golufov Jože, plečat, odrasel fant pri dvajsetih le-tih, je bil še posebno v strahu pred razbojniki, ki so strašili že vsega sku-paj gotovo dva tedna naokrog. In zato je ukrenil Jože v svoji pameti to-le: Vsako noč, naj je bila mesečna ali pa črna kakor zavržena duša, je stražil zunaj pod milim nebom svoj dom, hišo, kašče, hlev, kozelce in druga go-spodarska poslopja. Ker so imeli Golufovi psa z lepim imenom Pazi, je imel Jože tega Pazija vedno pri sebi, kadar je bil na straži. Tako je kora-kal v poznih nočnih urah od hiše preko domačega polja, čez ramo težko